

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 28 Augustus 1887. N°. 505.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

Van God den Zoon.

EERDE ZONDAGSDEELING.

I.

En zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijn naam heeten Jezus; want hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden. Matth. 1: 21.

Met de elfde Zondagsafdeeling treden we over tot de belijdenis van God den Zoon. Niet echter om nogmaals terug te dringen in het mysterie van 's Heeren Drieëinig Wezen. Dit is afgehandeld in de achtste Zondagsafdeeling; en getrouwd aan zijn practisch doel, handelt daarom de Catechismus thans alleen van den Middelaar, d. i. van Jezus Christus, Gods eengeboren Zoon, onzen Heere, die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria, die geleiden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruist, gestorven en begraven, nederge- daald ter helle, ten derde daalde wederom opgestaan van de dooden, opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des Almachtigen Vaders, van waar hij komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden."

Niet minder dan negen Zondagsafdeelingen worden aan de nauwkeurige en stichtelijke uiteenzetting van deze belijdenis van den Middelaar gewijd. Drie aan de beschouwing van zijn Persoon; drie aan den staat zijner Verheerlijking; en drie aan den staat zijner Verhoofing.

Het eerste drietal Zondagsafdeelingen, dat zich verdiept in de overdenking van Jezus' hoogheilig Persoon, houdt zich achtereenvolgens bezig met de vier namen, die hem in de Apostolische Geloofsbelijdenis gegeven worden, van Jezus, Christus, Zoon en Heere, en deze vier namen worden op zulk een wijze besproken, dat eerst de roeping van den Middelaar voor ons treedt in den naam Jezus; daarna het ambt van dien Middelaar overwogen wordt in verband met den naam Christus; en eindelijk de band van dezen Middelaar eenzijdig tot God en anderszijds tot de verlorene menscheit, ons als voor oogen geteekend wordt in het Zoonschap van den Vader en in zijn optreden als onze Heere.

Immanuel is genoemd om zondaren te verlossen. Dat is zijn taak. De hem gegeven last van den Vader. Hierin ligt het één en al van zijn heilige roeping. Daarom heet hij Jezus.

Die taak vervult hij door de bediening van een dervoudig ambt, optredende als onze hoogste Profeet en Leraar, als onze eenige Hoogepriester, en als onze eeuwige Koning. Vandaar de naam Christus.

En eindelijk, om die taak, in dit dervoudig ambt te kunnen vervullen, moest hij de eengeboren Zoon van God zijn, en over ons als onze Heere worden aangesteld.

En zoo is er dan geen overtuilingheid, geen noodeloze opeenhooping van eere- titels, maar symmetrische volledigheid en harmonische afronding in, wanneer onze Apostolische Geloofsbelijdenis juist deze vier samenrijgt en op elkaar volgen laat: Ik ge- loove in Jezus, Christus, zijnen eengeboren Zoon, onzen Heere.

Met stichtelijke-practischen zin heeft alzo de Kerk vanouds, en heeft ook onze Ge- reformeerde Kerk in haar Catechismus, haar belijdenis van den Immanuel geheel voort- gespannen uit de namen, die de Middelaar droeg.

En dit deed de Kerk met opzet.

Daar hangt haar leven als kerk aan. Dit

raakt den grond van haar bestaan als door God ingestelde, en met zijn waarheid in- nerlijk rijk gemaakte stichting.

Het is niet gemakshalve, voor het ge- heugen, dat ze haar belijdenis aan deze vier namen knoopt; maar in het op den voor- grond plaatsen van die namen, en het ont- leenen van haar belijdenis aan die namen, spreekt haar geloof zich uit.

Zo begint niet met in eigen, vermeten wijsheid den Christus waar te nemen, teiten over den Middelaar saam te lezen, en zijn woorden bijeen te ramelen, om nu door eigen studie en nadenken, uit dat waarge- nomene, uit die verschijnselen, uit die feiten en die woorden op te maken, wie de Christus is.

Wie zoo te werk gaat, heeft het geloof reeds verzaakt; en komt niet tot den Chris- tus met eerbiedige bewondering, om in stillen dank zijn glorie uit te roepen; maar heeft zich feitelijk reeds boven den Christus geplaatst; hem voor zijn vierschaar ge- roepen; en stelt zich om hem te beoordeelen.

Neen, niet wij zullen uitmaken wat en wie de Christus is, maar omgekeerd zal de Christus hebben uit te maken, wie en wat wij zijn.

En hoe volkomen juist het ook bij dier en plant en hemellicht is, om eerst zelf waar te nemen, en nu op grond van die waarneming uit te maken, met welk voor- werp men te doen heeft, bij den Middelaar moet ge zoo niet te werk gaan.

Dat is oneerbiedig.

Dat is in strijd en weerspraak met uw verhouding als creatuur en zondaar en ver- loste tot den Immanuel.

Voor hem is uw plaats nooit anders dan op de knieën. Hem zult ge hooren, en niet uw eigen nadenken en oordeel. Hem hooren ook dan als er over Hem zelve sprake valt, en gevraagd wordt wie Hij is.

Was de Christus eenvoudig verschenen, zonder zich uit te laten over zijn eigen persoon en werk; had hij eenvoudig onder ons geleefd en geleden, zonder ons zelf te verklaren, waartoe dit leven en lijden strekte; en was er alleen de heugenis tot ons gekomen van een vriendelijke, heilige verschijning, maar die als een mysterieuze geheimzinnigheid, als een heilige onbekende, voor ons ware voorbijgegaan, — dan zou on- getwijfeld de vraag recht hebben, voor wien we, op grond van allerlei aanduidingen, uitlatingen en waargenomen merkteekenen deze onsluierde gestalte hadden te houden.

Maar nu er geen onbekende tot ons kwam, maar integendeel eenen vooruit was aangekondigd, dat hij komen zou en hoe hij zou verschijnen en wie hij zijn zou; nu hij, zelf gekomen, zich niet in het kleed der geheimzinnigheid heeft gehuld, maar door engelen heeft laten aanzeggen wie hij was en hoe zijn naam zou zijn, en klaar, openlijk en duidelijk heeft uitgesproken dat hij de Christus, Gods Zoon en onze Heere was, — nu is al zulk hoogwijs onderzoek naar den Christus niets dan schuldige verwatenheid. En de wetenschappelijke studie, die er zich vooral in onze eeuw toe gezet heeft, om door allerlei „levens van Jezus" en „be- schouwingen over den Christus", de waar- heid over zijn persoon aan het licht te brengen, is geen studie die we zegenen of wetenschap waarvoor we danken mogen, maar hooghartige vermetelheid, die zich aan den Christus Gods en zijn gemeente heelt bezondigd.

Had de Heilige Geest zich over den Christus en de Christus over zichzelf niet uitgesproken, zulk zondig onderzoek zou te verontschuldigen zijn. Maar nu de Christus zoo stellig mogelijk gezegd heeft: „Die ben ik", en „dit is het eeuwige leven, dat gij geloofd, dat ik die ben", nu ligt in

elk pogen, om langs anderen weg den Christus te leeren kennen, wantrouwen en on- geloof, ja, eigenlijk een zed. tot den Hei- land: Gij verklamt nu wel, en gij de zij, maar op uw woord kan in dat niet gelooven.

Twijfel, ongelooft is het dus, als men langs dien empirischen weg den Christus na gaat speuren. Men geloof Jezus op zijn woord niet. Dat hij aldus over zichzelf spreekt, is niet aldoende. En nu zal de man van studie, de opgeblazene geleerde, de ver- watene wetenschappelijke man Jezus eens na gaan rekenen, of zijn verklaring aan- gaande zichzelf wel strookt met de ove- rigte gegevens. En ja, als dit nu uitkomt, dan zal de Heere Jezus een legalistische ont- vang, dat hij waarheid sprak en over zich- zelf juist oordeelde. Maar ook, komt het niet uit, dan zal zijn verklaring aangaande zichzelf gerechtferdigd worden, en de inge- beelde godgeleerde zal het beter weten dan zijn Heere.

En hiertegen nu moet de gemeente des levenden Gods opkomen en getuigen met al de kracht die in haar is. Dit mag niet geduld. Dit is principieel de autoriteit des Heeren omverwerpen. En op al de apolo- getische toevalligerwijst tot een bevredigende uit- komst geraakt en Renan eindigt met zonde en schuld in den Christus te vinden, dat is formeel krek eender. Voor Jezus is het even krenkend en beleedigend, als gij, als man van wetenschap hem verklaren komt: Gij hebt juist van wazelen geoordeeld, als dat Renan hem lasteren durft: „Gij waart een vriendelijke dwaze!"

Vast sta daarom onder de gekochten des Heeren, dat ze zich noch in het bidver- trek, noch op den kansel, noch in de stu- deerkamer ooit mogen laten verleiden tot de zondige zucht, om buiten de verklarin- gen van den Heere zelve zijn Woord, zich een oordeel te willen vormen over zijn Persoon en Wezen. Alle Christologie die dit onderneemt, moet verfoeid. Alle geleerd- heid die hier de hand naar uitstrekt, moet onverbiddelijk buiten het heilig erf gebannen. Leerjongers Christi hebben we te wezen, aller- eerst en allermeest als het op het hoofd- punt aankomt, om te weten wie de Midde- laar is.

Wie als leerjonger Christi van zijn lippen de waarheid opving, heeft daarna niet an- ders te doen dan te getuigen van wat hij gehoord heeft en te belijden wat hem op de lippen is gelegd.

In dat getuigenis, in die belijdenis moge hij dan met de ziel indringen tot zaligheid om te gelooven, en met zijn denken in- dringen tot kennis om het te verstaan; maar dan blijft en bij dat gelooven en bij dat kennen hij de afhankelijk, hij de ont- vangende, hij de begunadigde en Christus blijft voor al na zijn Heere.

Zoo blijft het Godgeleerdheid, Kennisse, maar in den toon der aanbidding. Een steeds dieper indringen in het heilgeheim, doch waarbij het hoofd het hart niet voor- uitsnelt, maar beide hoofd en hart in de Thomas-aanroepinge uitvloeien: Mijn Heere en mijn God!

En nu, dit deemoedige, dit belijdende, dit getuigende karakter heiden de Apos- tolische Geloofsartikelen en hielden onze Catechismusopstellers vast, toen ze de kennis van den Christus voortspoen uit de verklaringen van zijn Namen.

Niet zij vonden een onbekende, geheim- zinnige gestalte, waaraan ze naar eigen be- vinden een naam gaven; maar ze hadden hun Heere gevonden, die zelf hun zijn heiligen Naam en in 'toor en in de ziel had geopen- baard.

Zij hebben onmocht dien ze eerst niet kenden, maar die zich zelve aan hen geopen- baard had; en het is uit de volheid dier

heilige openbaring, dat zij thans vooranden kunnen getuigen wat de Christus hun aangaande zichzelf heeft gezegd.

Christus kent zich zelf, eer een sijner ver- losten hem kent. Niemand zijner verlostent kent hem dan doordien hij zelf zich aan hem heeft bekend gemaakt.

Zijn kerk vraagt den Christus naar zijn Naam.

Hij noemt haar zijn Naam.

En nu dien Naam te gelooven, te belij- den, de wereld in te dragen, ziet daar wat haar heilige geestdriфт wekt.

Dat nu de Naam van den Heere niet eerst door hemzelven persoonlijk, maar reeds eer hij optrad door profeten en engelen is uitgeroepen, verandert hierin niets.

Wat de profeten getuigden, getuigde Hij door die profeten, en wat de engelen aan- gaande hem verkondigden, verkondigden zij op zijn last en in zijn Naam.

Hetzij dus de patriarchen en profeten van- ouds, hetzij de engelen en apostelen in het Nieuwe Verbond, ons den Naam des Heeren vertolken, altoos is het de Christus zelf, die door den Heiligen Geest, aangaande zijn eigen persoon getuigenis geeft.

Als de Kerk hem verschijnen ziet, vraagt ze eerbiediglijk: Wie zijt gij en hoet is uw naam? en 't zij die Kerk onder het Oud Verbond nog in schaduwen wandelde, of in 't Nieuw Verbond reeds in vervulling ju- belde, altoos is het van den Christus zelf, dat ze door de kennis van zijn Naam, weten wil wie hij is. Niet uit nieuwsgierig- heid, maar door verwondering uitgedreven. Niet uit weetsucht, maar uit zucht naar heil.

Ware nu die Naam van Jezus alleen een klanknaam zoo als de meesten onzer een klank voor naam dragen, waarin noch zin noch betekenis ligt, zoo zou die Naam des Heeren slechts een aanduiding, een zeker merke- teeken, een vingervijzing geweest zijn, om nu voorts al verder in het wezen des Heeren in te dringen.

Als Eliezer met de kemelen komt, om voor Abrahams zoon een vrouw te zoeken, is voor Bethuel alles duidelijk, zoodra hij den naam van Abraham vernomen heeft. Doch let wel, die naam als naam sei hem niets, want den geestelijken zin van dien naam verston hij nog niet; en hetgeen waardoor die naam geheel de zaak voor hem op- klaarde, was uitsluitend de heugenis van vroegere gebeurtenissen en familiebetrekkin- gen die door dien naam bij hem wakker wierd.

Doch zoo is het bij den Christus niet. In zijn Naam is waarheid. Een naam noemt, drukt uit, geeft te kennen, wat er in het wezen is. Doch natuurlijk dat kan alleen zoolang er geen leugen en geen ver- distering van kennis is; maar houdt op zoodra ge of wat ge noemen zult niet waarlijk in zijn wezen kent, of wel kent, maar opzettelijk anders wilt noemen.

Vandaar dat ons noemen zoo waarde- loos is.

Adam in het paradijs kon nog echte namen geven. Hij doorzag en verstond de dieren- wereld nog. En omdat hij 't wezen der dieren doorzag en verstond, kon hij het ook uit- drukken, en in naam weergeven en hoor- baar maken.

Maar ons ontging die kennis. Al wat wij nu nog kennen is van buiten, opper- vlakkig, uitwendig bezien. We kennen ma- ten van lengte en hoogte, zwaarte en gewicht, kleur en vorm en wat niet al, maar het wezen ontglipt ons.

En zoo is het natuurlijk, dat onze namen zoo weinig zeggen en meest puur con- ventioneel zijn.

Als booze bitterheid een scheldnaam op de lippen brengt, dan leggen wij er nog zin

en bedoelen in, en ook onze bijnamen heb- ben meest beduidenis.

Maar onze gewone namen niet. Waarom we een boom een boom en een paard een paard noemen, dat weet geen on- zer meer. Altmaal zijn het klanken. En als onder de kinderen der men- schen de ééne Comrie en de andere Holtius heet, heeft noch die naam van Comrie noch die van Holtius ons iets te zeggen. Zelfs onze doopnamen zijn doode klanken geworden en als ge tien Jacobs bijeenzammelt, bevindt ge dat die ééne naam gedragen wordt door tien gansch uiteenlopende karakters.

Dit is gevolg van de zonde; van het te loor gaan der kennis; van de scheur tus- schen schijn en wezen; van de leug'n die insloopt.

Maar bij den Middelaar is dit heel anders.

In hem keert de waarheid terug. Bij hem is geen afstand tusschen de verschij- ning naar buiten en het wezen van binnen. In hem is geen scheur tusschen gestalte en innerlijk zijn.

Hij is die hij is.

Hij doorgrondt zichzelf volkomen. Hij ziet tot op den bodem van zijn wezen, klaar en helder door de diepte der wa- teren heen. En ook zuiver en onvervalscht kan zijn Woord weergeven, wat hij in de diepte zijns wezens gezien heeft.

De zelfuitspraak omtrent zijn eigen we- zen dat is dus voor Jezus zijn Naam.

Die Naam is niet gekozen, maar uit zijn wezen voortgekomen.

Zijn wezen en persoon en werk in een woord omgezet geeft dien Naam met nood- zakelijkheid.

Zoo ligt dan in dien Naam zijn wezen af- gespiegeld.

En alzo, wie zijn wezen kennen wil, heeft slechts dien Naam met geestelijke ken- nisse te spellen.

In dien Naam wordt door den kenner zijn heerlijk wezen gezien.

KUYPER.

„Ik schep de vrucht der lippen." Jezus 19.

Geen ding is ons harder om in te komen, dan in der waarheid te gelooven, dat de Heere de Fontein is van alle goed!

o, Natuurlijk, tot op zekere hoogte stemt een ieder dat toe.

Hij is onze Schepper; de elementen zijn in zijn hand; zijns is het eeuwige leven. o, Ge- wisselijk, zeer, zeer veel goed vloeit uit de Fontein die in Hem is. En in dien zin op- gevat ligt er in die belijdenis dan ook niets dat stuit.

Maar als er zoo scherp en snijdend staat: „Hij is de Fontein van alle goed", dan is er toch iets in ons hart dat er niet aan wil. Dan maken we stilzwijgend altoos een uitzondering voor een zeker klein fonteinje in ons eigen hart, waar immers ook vrij wat goed uit voort- komt. En bovendien zijn er niet om ons heen, in ons eigen huis en in onzen levenskring heel wat vriendelijke en lieve gestalten, uit wier hart en van wier lippen en door wier mildheid ons zoo vaak, o, zooveel goeds in den schoot wierd geworpen?

Altoos de oude zonde!

Voor God den Heere wel veel, zeer veel zelfs. Maar hoe ook genomen, toch niet alles. Neen, altoos ééne doorlopende kleine uitzon- dering voor onszelf. En dan nog, al naar we gesteld zijn en ons hart is, een kleine of een groote uitzondering voor veel lieve vrienden.

Niet deze ééne Fontein, maar vele fon- teintjes van allerlei goed naast en om die ééne, en de Heere HEERE wel de groote, zeer groote door niets geëvenaarde Fontein, maar dan toch in geen geval de Fontein van alle goed.

waren, die hij niet onderteekenen kon, evenmin als andere leden der vergadering.

3. Omdat hij ketterijen en dwalingen publiek moest afzweren, bijgevolg afwijgend zich daaraan schuldig belijden.

4. Omdat de afgevaardigden onderteekening eischen, dat „ik volkomenlijk de antinomianische gevoelens heb geloofd, geleerd en gepraktiseerd, maar nu daarvan terug- gekomen ben."

De vergadering liet zich door deze opmerkingen niet van den weg voeren.

De Strootant moest zijn grieven noemen tegen het geschrift der classis. Daar hij de weigerde, omdat hij in den laatsten tijd weinig gelegenheid gehad had om te studeeren, werd hem 14 dagen tijds gegeven, om zich voor te bereiden op de verantwoording, die van hem geëischt werd. Mondeling zou dan de voorzitter der classis aan Strootant enige vragen doen en deze had zonder omwegen te antwoorden, wat hij gevoelde en geloofde.

De GAAY FORTMAN.

Beis over het Antinomianisme in de 17e eeuw.

XXIX.

Dr. Strootant onder censuur.

Den 7den October 1694, toen de classis weer bijeen was, om over Strootants zaak verder te handelen, werd eerst het rekent van den dwalenden leeraar voorge- lezen, waarna bleek, dat hij het concept der classis niet kon of wilde onderteekenen. Daarentegen had hij daaruit een eigen concept getrokken, dat hij wel bereid was met zijn handteekening te bekrachtigen. Op dit geschrift nu hadden de gedeputeerden voor deze zaak hunne bezwaren:

1. dat het niet aanging, dat Strootant zelf de orthodoxe leer zou bepalen;

2. dat het vroomd was, dat Strootant tegen het geschrift der classis inbracht, hoe hij daar verscheidene ingrediënten in gevonden had, die hij met een goede consciëntie niet

kon onderteekenen, ofschoon hij weigert ze aan te wijzen;

3. dat hij het concept zoo bekort en veranderd had, dat hij er nauwelijks het rode gedeelte van overgehouden had; daar hij aller had weggelaten wat hem van de verdenking van huichelarij moest losmaken;

4. dat hij het concept der classis had verminkt;

5. dat hij er de fundamentele Schriftuisteksten, die het meeste steunsel aan de gezonde leer geven, als over de boetvaardigheid, 2 Cor. 7: 10; over het geloof, Rom. 9: 18-21; over het bidden om lichamelijke dingen, Jac. 4: 23; over de weinigen, die zalig worden Matth. 7: 13; 14; uit weggelaten had;

6. dat Strootant's eigen uitspraken dubbelzinnig waren;

7. dat hij wel zeide, dat hij den vorm, waarin de classis zijne antinomianische stellingen samengevat had, verwierp, maar de zaak zelf onbesproken liet;

8. dat hij niet erkende, dat hij vroeger valsehe stellingen had geleerd.

De classis oordeelde deze bezwaren harer afgevaardigden juist en verlangde dus, dat Strootant over 8 dagen haar concept van orthodoxie zou onderteekenen, of grievevri- den. Kwam hij niet, de classis zou doorgaan en zien tot een beslissing te komen.

Den 14den October was Strootant niet ter vergadering.

maar in zijn plaats een schrijven, waarin hij verzocht om 14 dagen uitsel. Hij stond gereed in het huwelijk te treden. Hierdoor werd zijn geest natuurlijk hezig gehouden, zoodat hij aan zijn strijd met de classis niet denken kon. Strootant toonde hierdoor wel, dat hem de geestelijke zaken niet diep ter harte gingen. Anders had hij zich liever eerst met zijn medebroeders verzoend, voordat hij aan een huwelijk was gaan denken.

De classis nam echter Strootants excuse aan en wachte hem den 28sten October af.

Daar was echter toen nog niet de minste sprake van toernadering. Hij bleef weigerachtig omtrent de onderte- kering der theses en antitheses van de classis. Hierin alleen waren de broeders gevorderd, dat hij nu uitdruk- kelijk had verklaard, waarom hij bezwaar tegen die onder- teekening had.

1. Omdat er in de voorrede stond, dat Strootant met de antinomianen, vooral P. van Hattem gelijk was. Dit toch was onwaar. „Alleen wat Jac. Verschoor aanging, dien oordeel ik, voor zooveel mij bekend is, rechtzinnig in het stuk van de rechtvaardigmaking. Edoch, indien er in zijn conduite en praktijk iets van doen moest wezen, dat daartegen streed en rechtvaardigen aanstoot gaf, zoo verklaar ik daarvan noch deel, noch gemeenschap te willen hebben."

2. Omdat er expressien, dedactien, sprekwijzen in

waren, die hij niet onderteekenen kon, evenmin als andere leden der vergadering.

3. Omdat hij ketterijen en dwalingen publiek moest afzweren, bijgevolg afwijgend zich daaraan schuldig belijden.

4. Omdat de afgevaardigden onderteekening eischen, dat „ik volkomenlijk de antinomianische gevoelens heb geloofd, geleerd en gepraktiseerd, maar nu daarvan terug- gekomen ben."

De vergadering liet zich door deze opmerkingen niet van den weg voeren.

De Strootant moest zijn grieven noemen tegen het geschrift der classis. Daar hij de weigerde, omdat hij in den laatsten tijd weinig gelegenheid gehad had om te studeeren, werd hem 14 dagen tijds gegeven, om zich voor te bereiden op de verantwoording, die van hem geëischt werd. Mondeling zou dan de voorzitter der classis aan Strootant enige vragen doen en deze had zonder omwegen te antwoorden, wat hij gevoelde en geloofde.

De GAAY FORTMAN.